Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr 22.
Scrisori nefrancate nu se primescu. Manuscripte nu se retrimitu!
Birourile de anunciuri:
Braşovu, piaţa mare Nr. 22.
Inserate mai primescu în Viena: *Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Oto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M,Dukes, A.Oppelik,J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L, Daube*: în Hamburg: *A. Steiner*.
Preţul inserţiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi invoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

# GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

„Gazeta“ iese în fie-care di
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovu:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 213. Braşovŭ, Mercurĭ 28 Septemvre (10 Octomvrie) 1888.

## Nou abonamentŭ
la
## „GAZETA TRANSILVANIEI“.

**Cu 1 Octomvrie 1888 st. v. se deschide nou abonamentŭ la care invitămŭ pe toţĭ amicii şi sprijinitorii fóiei nóstre.**

**Preţulŭ abonamentului:**

Pentru Austro-Ungaria:
pe trei lunĭ 3 fl.
pe şése lunĭ 6 fl.
pe unŭ anŭ 12 fl.

Pentru România şi străinătate:
pe trei lunĭ 10 francĭ,
pe şése lunĭ 20 francĭ,
pe unŭ anŭ 40 francĭ.

Abonarea se póte face mai uşorŭ şi mai repede prin **mandate postale**.

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoéscă a scrie adresa lămuritŭ şi a arĕta şi posta ultimă.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei“.

---

**Braşovŭ**, 27 Septemvrie v.

Deunădile, precum scim, s'a deschisŭ calea ferată ce duce la Salonic. Curêndŭ după deschidere, mai mulţĭ locuitorĭ din Salonic au întreprinsŭ o călĕtoriă de plăcere până la Budapesta. Matadorii ungurĭ şi în specialŭ reuniunea industrială i-au primitŭ frumosŭ, cu steagurĭ şi cu vorbirĭ, şi lĭ-au oferitŭ petrecerĭ plăcute.

E frumosŭ sĕ primescĭ bine pe óspeţii carĭ te visitéză, şi de aceea nu primirea ce li s'a făcutŭ, nicĭ petrecerile ce li s'au oferitŭ óspeţilorŭ din Salonic ne îndémnă sĕ revenimŭ asupra acestei cestiunĭ, ci vorbirile ce li-s'au ţinutŭ şi espectorările ce le-au făcutŭ foile unguresci cu acéstă ocasiune.

Aşa în vorbirea cu care călĕtorii au fostŭ bineventaţĭ s'a disŭ între altele, că escursiunea lorŭ însemnéză „apropiarea între naţiunile ce suntŭ chemate a se înţelege reciprocŭ, avêndŭ destule interese comune“. Eră foile unguresci, strigândŭ: „la mare, Maghiare! Spre Orientŭ, Maghiare!“ diceau că „Ungaria e purtătórea culturei în Orientŭ, că Budapesta este pentru Orientŭ ceea ce este Parisulŭ pentru Occidentŭ, e unŭ emporiu alŭ civilisaţiunei pentru popórele orientale, primulŭ depositŭ de cultură occidentală pentru Orientŭ“, şi mai asigurau că „popórele orientale nicăirĭ în Europa nu vorŭ găsi amicĭ mai sincerĭ şi mai desinteresaţĭ ca în Ungaria, amicĭ, carĭ au întêmpinatŭ totdéuna cu cele mai călduróse simpatii nisuinţele de independenţă politică şi comercială a popórelorŭ orientale.“

Maghiarii dela putere îşĭ manifestă decĭ dorinţa de a se apropia de naţiunile din Orientulŭ europênŭ, d'a încheia strînse legăturĭ de amiciţiă cu ele, pe când în patriă trăescŭ în cea mai mare neînţelegere cu popórele nemaghiare, învrăjbindu-le şi amărându-le.

Maghiarii dela putere voescŭ sĕ cultive Orientulŭ, pe când în patriă împedecă cultivarea naţionalităţilorŭ nemaghiare, căutândŭ sĕ facă din scólele şi bisericile acestora unelte de maghiarisare!

Maghiarii dela putere pretindŭ, că Budapesta e Parisulŭ Orientului şi Ungaria emporiulŭ civilisaţiunei aceluia, pre când până acum nu li s'a dusŭ în lume altă veste decâtŭ că în administraţiă suntŭ asiaţĭ şi în despotismŭ întrecŭ chiar pe Muscalĭ.

Şi décă călĕtorii din Salonicŭ sciu — şi nu ne îndoimŭ că sciu — cele ce s'au petrecutŭ în dieta unguréscă în timpulŭ manifestării nisuinţelorŭ de independenţă politică ale Bulgarilorŭ, şi suntŭ în curent cu cele ce se petrecŭ adĭ la noi în patriă, atuncĭ n'au pututŭ şi nu potŭ decâtŭ sĕ 'ntêmpine cu zîmbete ironice vorbirile matadorilorŭ maghiarĭ şi espectorările foilorŭ maghiare despre pretinsele lorŭ „simpatii călduróse“ pentru popórele din Orientulŭ europênŭ şi despre pretinsa lorŭ „civilisare“ a Orientului.

Décă Ungaria ar fi închisă cu unŭ didŭ chinezescŭ, ca sĕ nu mai pĕtrundă în afară vaetele asupriţilorŭ, póte că şoviniştii ungurĭ ar trece dreptŭ ceea ce nu suntŭ: sincerĭ, civilisatorĭ, iubitorĭ de dreptate şi de libertate.

Adĭ însĕ nu se mai potŭ tăinuì persecuţiunile şi batjocurile la care suntŭ espuşĭ Românii şi Sasii, Sêrbii şi Slovacii din partea guvernului şi din partea şoviniştilorŭ ungurĭ.

De aceea păienjinişulŭ, cu care s'au încercatŭ matadorii maghiarĭ din Budapesta şi foile maghiare sĕ acopere ochii strĕinilorŭ, ca aceştia sĕ nu védă starea reală a lucrurilorŭ, şi prin vorbe frumóse făţarnice sĕ-le astupe urechile, ca sĕ nu audă cele ce se petrecŭ, suntemŭ sigurĭ că s'a ruptŭ érăşĭ în momentulŭ în care acei străinĭ s'au întorsŭ din „Parisulŭ Orientului“.

Timpulŭ dominaţiunei neadevĕrului a trecutŭ. Ungaria cu regimulŭ sĕu arbitrarŭ de adĭ, cu şoviniştii sĕi, cu pressa sa duşmănósă dela care pornescŭ tóte persecuţiunile în contra limbei şi a naţionalităţii Nemaghiarilorŭ, nu se va putea apropia de naţiunile Orientului, nu va putea contribui la civilisare, precum n'a contribui la civilisare nicĭ până adĭ cu nimica.

---

### „Unŭ preşedinte de modelŭ“.

Sub acestŭ titlu scrie „*Ellenzek*“ dela 1 Octomvre a. c. între altele:

Avut'a lipsă districtulŭ reformatŭ evangelicŭ de unŭ preşedinte de modelŭ?

Ei, décă pentru acésta a fostŭ alesŭ prea puterniculŭ fişpanŭ alŭ comitatelorŭ de modelŭ duplu reunite Solnocŭ-Dobêca şi Bistriţă-Năsĕudŭ ca curatorŭ superiorŭ — atuncĭ s'a făcutŭ bună alegere. Au găsitŭ ceea ce au căutatŭ. Acolo şéde pe fotoliulŭ sĕu preşedintele de modelŭ în tótă plenitudinea puterii sale. Acolo presidézâ elŭ adunarea districtului bisericescŭ remorfatŭ şi face lucrurĭ pe carĭ numai elŭ şi este obicĭnuitŭ a le face, în Deşiu şi în Bistriţă, în adunările acestorŭ comitate atâtŭ de sublimŭ coramisate.

....Br. Banffy Dezsö trăiesce, cum se pare, în idea, că districtulŭ bisericescŭ se ţine în Deşiu şi se pórtă pe scaunulŭ presidenţialŭ aşa cum este dedatŭ a se purta cu supuşii sĕi din Deşiu.

In şedinţa de Sâmbătă s'au petrecutŭ scene, care nu ne-au încântatŭ nicĭdecum.

Br. Banffy Dezsö cunósce, cum se pare, şi în afacerĭ bisericescĭ numai unŭ sistemŭ, a căruia nume adevĕratŭ este: *procedere de paşă*.

„Ellenzék“ aduce câteva esemple spre a dovedi acésta. Banffy, dice elŭ, a întreruptŭ pe unŭ vorbitorŭ, care voia sĕ vorbéscă la acelaşŭ obiectŭ, fără a sci că a fostŭ enunciatŭ de preşedinte. Banffy s'a rĕstitŭ la elŭ în modŭ grosolanŭ şi a strigatŭ, că nu sufere ca cineva sĕ mai vorbéscă, după ce elŭ a enunciatŭ ceva.

Vice-şpanulŭ I. Csato ţine unŭ discursŭ. Deodată îlŭ întrerupe Banffy cu vehemenţă imputându-i, că este renitentŭ şi vatĕmă subordinaţiunea. Vice-şpanulŭ cere cuvêntulŭ pentr'o întrebare personală dér Banffy Dezsö tună şi trăsnesce în contra lui. Adunarea e consternată. Unii se miră, alţii facŭ sgomotŭ; o parte se închină înaintea unei asemenea energii. Banffy Dezsö îşĭ rîde în pumnĭ.... Nu s'a găsitŭ nimenĭ în adunare, care faţă cu-o astfelŭ de purtare de paşă sĕ fi protestatŭ.... Numai în sînulŭ unei corporaţiunĭ, care nu pune seriosŭ pondŭ pe véda ei, póte sĕ créscă arbitriulŭ presidialŭ aşa cum îlŭ practică Banffy Dezsö, nu numai în comitatele sale de modelŭ, ci acum şi în adunărĭ distinse bisericescĭ....

Nu se miră „Ellenzék“ de br. Banffy, căcĭ puterea acestuia îşĭ are rădăcina în „atotputernicia sa esagerată“, dér se miră

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

(1)

### Desgroparea unui rege.

Cu prilejulŭ călĕtoriei ce a întreprins'o în anulŭ acesta A. S. principele de corónă Rudolfŭ în Bosnia, s'a făcutŭ o interesantă desgropare în ruinele vechiului castelŭ Jaice alŭ foştilorŭ regĭ bosniacĭ.

Aci, în fiinţa de faţă a A. Sale principelui de corónă Rudolfŭ, fŭ ridicată lespedea de porfirŭ de pe unŭ mormêntŭ regescŭ, pentru ca sĕ dea mărturiă despre unŭ sângerosŭ actŭ de violenţă, de multŭ uitatŭ, faptă a volniciei Sultanului, sĕvêrşită cu celŭ din urmă purtătorŭ alŭ corónei Bosniei.

Dintr'o boltă întunecósă fŭ scosŭ unŭ sarcofagŭ, îngustŭ dér mare şi greu, care, cuprinsŭ de muschĭ şi de alte buruienĭ, fusese ascunsŭ sute de anĭ dinaintea ochilorŭ omenescĭ. Despre acéstă desgropare se scrie din Serajevo către „P. V.“:

Sfărîmându-se coperişulŭ sicriului, se găsì în elŭ unŭ scheletŭ. Mânile şi piciórele erau legate la încheiăturĭ cu lanţurĭ, ce erau róse de rugină, ér pe peptŭ era aşedatŭ capulŭ, desfăcutŭ de grumazŭ.

Inscripţiunea săpată în partea dela capŭ a sacrofagului nu mai lasă nicĭ o îndoiélă asupra bărbatului care, precum arată chronogramulŭ 1453, de 455 de anĭ zace în acelŭ întunecosŭ mormêntŭ. Este unŭ mormêntŭ regescŭ, alŭ celui din urmă rege alŭ Bosniei, *Stepo Tomacevicĭ*, alŭ cărui capŭ a cădutŭ sub securea călăului, ca jertfă a maximelorŭ turcescĭ de cucerire.

Cu Tomacevicĭ se încheià lungulŭ şirŭ alŭ regilorŭ bosniacĭ, aleşĭ orĭ ereditarĭ, carĭ domniseră peste Bosnia încă 64 de anĭ după lupta de pe Câmpulŭ mierlei, încă 10 anĭ după nimicirea imperiului romanŭ de ostŭ.

Mohamed cuceritorulŭ pusese mai ntêiu capĕtŭ imperiului bizantinŭ, nimicise imperiulŭ Trapezuntului, supusese sceptrului sĕu ducatele Lesbosului şi Atenei, mai nainte de ce s'a gânditŭ se facă din Bosnia o provinciă osmană. Acestŭ regatŭ îi era deja Sultanului de multŭ tributarŭ, dér raportulŭ dintre stăpânitorulŭ suzeranŭ şi regele vasalŭ era mai multŭ platonicŭ, căcĭ din tributulŭ stipulatŭ, ce avé sĕ-lŭ plătéscă regele Bosniei, Sultanulŭ nu vĕduse nicĭ unŭ banŭ.

Din acéstă causă, puterniculŭ cuceritorŭ se înfuriă cumplitŭ şi trimise unŭ ceauşŭ sĕ céră tributulŭ, cu plata căruia regele rĕmăsese în restanţă. Regele Tomacevicĭ primi pe trimisulŭ Inaltei Porţĭ în modŭ batjocoritorŭ. Ilŭ purtà jurŭ-împrejurŭ pe valurile cu meterezurĭ ale cetăţuii sale regescĭ, îi arĕtà tăria ei de apĕrare şi în cele din urmă se scoborî cu elŭ josŭ în bolţile adêncŭ săpate în pămêntŭ, unde'şĭ avea avuţiile. La lumina roşĭatică a torţelorŭ de rĕşină străluceau acolo grămedile de aurŭ şi de argintŭ.

„Privesce, orbi-ţĭ-arŭ ochii, câne de Turcŭ ce eştĭ!“ îi dise oţĕrîtŭ ceauşului. „Aci am avere sĕ plătescŭ o sută, ba şi o miiă de tributurĭ anuale. Dér de ce sĕ plătescŭ? Şi acum cară-te de aci!“

Apoi regele îi dete trimisului turcescŭ paşapórtele înapoi, orĭ, după cum se dice, îlŭ prăvălì în şanţulŭ cetăţuii.

Mohamedŭ II, care nu putea suferi o asemenea batjocură, fără sĕ mai pérdă timpulŭ cu scrisorĭ nefolositóre orĭ cu declaraţiă de rĕsboiu, cum se face în diua de adĭ, trimise 10,000 de ianicerĭ sub comanda lui Mahmud-paşa contra regelui Tomacevicĭ. Acesta, rĕu de gură şi slab la trébă, cum audì că s'apropiă ianicerii, părăsì cetăţuia Jaice cu căţelŭ cu purcelŭ cu totŭ, luându'şĭ şi avuţiile, şi se refugià în fortulŭ bosniacŭ Kljncĭ (Cheia), situatŭ în mijloculŭ unei mlaştine, cale de două dile spre ostŭ de cetăţuiă. Fortulŭ, care nu putea fi luatŭ cu artileria de atuncĭ, cădŭ în mânile ianicerilorŭ astfelŭ: Mahmud-paşa puse de se dete focŭ stuhului mlaştinei, ce încungiura bastiónele, afumândŭ pe apĕrătorii fortului.

Se 'ncheià o capitulaţiune, în puterea căreia regele Tomacevicĭ, asigurându-i-se vieţa, se dete prinsŭ şi aşa fŭ adusŭ îndĕrĕtŭ la Jaice.

Mohamedŭ II însĕ, alŭ cărui principiu era, că cucerirea unei statŭ numai

că o adunare aşa de distinsă a suferitŭ, ca energia presidială sĕ degenereze astfelŭ şi ar trebui sĕ i se dea sĕ cunóscă baronului Banffy Dezsö, că sala de adunare a districtului bisericescŭ nu e pentru aceea, pentru ca întrînsa înclinările de paşă ale nobilului baronŭ sĕ-şĭ afle isvóre de putere mănóse....

## Scrisórea episcopului Strossmayer către Papa.

Acéstă scrisóre, care conţine o justificare a episcopului croatŭ înaintea Papei, a fostŭ, precum scimŭ, publicată în „Kölnische Zeitung“. Mai târdiu s'a constatatŭ, că este apocrifă. Insuşĭ organulŭ lui Strossmayer „Obzor“ a făcutŭ acéstă constatare. Cu tóte astea pentru cuprinsul ei interesantŭ o reproducemu şi noi. Etă-o:

*Sfinte Părinte!*

Când din graţia Sanctităţii Sale a Papei Piu IX. şi din favórea Maiestăţii Sale a împĕratului Austriei mi s'a conferitŭ demnitatea de episcopŭ alŭ Bosniei şi Sirmiei cu reşedinţa la Diakovar, în anulŭ 1849, adecă aprópe cu patru decenii înainte de acésta, credémŭ, că voiu puté corĕspunde mai bine înaltului meu oficiu pastoralŭ, décă voiu dedica credincioşilorŭ diecesei mele, nu numai sciinţa şi esperienţele mele, ci şi convingerile mele ideale. Activitatea mea modestă însĕ a deşteptatŭ asupră-şĭ atenţiunea multorŭ, fórte multorŭ fii, carĭ voiau sĕ înveţe dela mine, carĭ aţînteau privirile lorŭ pe buzele mele, când le vorbeamŭ. Nu trebue óre sĕ rĕsplătéscă acéstă credinţă cu egală credinţă, acéstă iubire cu egală iubire? Póte óre inima mea sĕ bată numai pentru sufletele din diecesa mea? Nu, ea bate pentru întréga mea naţiune mare, care pentru credinţa sa şi Monarchulŭ sĕu de atâtea orĭ a sângeratŭ pe câmpulŭ de bătaiă, bate cu credinţă tare ca granitulŭ, şi cu ea împreună îmbrăţişéză acea familiă mare de popóre, carĭ suntŭ înfrăţite prin legăturile nedisolubile ale comuniunei slavice.

Décă în adevĕrŭ inima celui mai smeritŭ fiiu alŭ Sanctităţii Tale ar fi pututŭ sĕ fiă consacrată numai unei părticele micĭ a naţiunei mele şi a popórelorŭ ei surorĭ, décă în adevĕrŭ prin aceea, că totdéuna amŭ simţitŭ şi amŭ lucratŭ pentru întréga familiă de milióne de fraţĭ slavĭ, amŭ greşitŭ contra propriei mele înalte misiunĭ pastorale, apoi bucurosŭ voiu suporta în supunere creştinéscă tóte *poenae latae potentiae*. Departe fiă de mine, o Sfinte Părinte, sĕ voescŭ a-ţĭ înfăţişa înaintea ochilorŭ tĕi spiritualĭ secolii, în care sabia Slavului atâtŭ de desŭ a trebuitŭ sĕ lucéscă în lumina sórelui pentru a respinge năvălirile Moslimilorŭ asupra apusului continentului nostru. Pe când Romanilorŭ şi Germanilorŭ lĭ-a fostŭ datŭ sĕ lucre cu tótă puterea la desvoltarea lorŭ culturală, scutiţĭ fiindŭ de orĭcepericulŭ, care ar fi pututŭ ameninţa nervulŭ vieţii acestorŭ popóre, pe atuncĭ a fostŭ şi este pănă în timpulŭ celŭ mai nou menirea Slavului de-a forma unŭ zidŭ apĕrătorŭ pentru acele popóre mai fericite, carĭ nu suntŭ chiămate a locui la marginea teritorului locuitŭ de creştinĭ. Slavulŭ şĭ-a vêrsatŭ sângele pentru ca sĕ respingă la timpulŭ sĕu năvala periculului celui mai ameninţătorŭ pentru creştinismulŭ în Europa, năvala Islamului spre nordŭ şi spre apusŭ. Ca şi Maghiarii au sângeratŭ şi Croaţii, ca şi Austriaculŭ, a luptatŭ şi Croatulŭ pentru Dumnedeu şi Impĕratŭ pe tóte câmpurile de bătaiă unde l'au condusŭ frica lui Dumnedeu şi patriotismulŭ. Şi óre acestei naţiunĭ, — alŭ cărei membru cu mândriă mărturisesc a fi, — sĕ nu aparţinŭ cu tótă ardórea unei inimĭ, care cunósce suferinţele poporului sĕu totŭ atâtŭ de bine ca şi înaltele lui virtuţĭ? Pentru faptele mele sĕ mĕ legitimezŭ înaintea Ta, o Sfinte Părinte, pentru o pretinsă faptă necreştinéscă şi nepatriotică a mea, care mĭ-a causatŭ una din cele mai ţriste óre ale vieţii mele.

Ce-i dreptŭ, de mulţĭ anĭ mĕ ocupŭ cu deamĕruntulŭ cu confesiunea de credinţă a milionelorŭ de fraţĭ ai mei slavĭ necatolicĭ, însĕ — cu mândriă plină de bucuriă o recunoscŭ — singurŭ numai spre scopulŭ, de a-i duce în braţele sfintei nóstre bisericĭ catolicĭ. Acésta o considerŭ ca ţintă a nisuinţelorŭ mele, ca adevĕrata mea misiune apostolică, şi décă-'mĭ va fi datŭ, o Sfinte Părinte, sĕ ajungŭ cu binecuvêntarea Ta apostolică şi din graţia lui Dumnedeu acestŭ ideal strălucitŭ, apoi fiulŭ celŭ mai smeritŭ alŭ Sanctităţii tale bucurosŭ va închide ochii sĕi obosiţĭ. Catolicisarea Ruşilorŭ, graţiă înaltei inteligenţe şi desvoltărĭ culturale, la care a ajunsŭ acestŭ poporŭ, cel mai putemicŭ în Europa, sigurŭ se póte face mai uşorŭ ca catolicisarea Bulgarilorŭ şi a Sêrbilorŭ. In acéstă direcţiune are dér Rusia o misiune cuceritóre culturală şi civilisatorică de împlinitŭ, mai strălucită şi mai sublimă ca orĭ-şi-care învingere sângerósă de pe câmpurile de bătaiă. Aniversarea de 900 anĭ a convertirii Ruşilorŭ la credinţa creştină, credŭ că a fostŭ permisŭ sĕ o serbezŭ şi eu ca bunŭ patriotŭ austriacŭ şi croatŭ, cu bucuriă atâtŭ mai mare, cu câtŭ serbarea încreştinării dela Chiew fără îndoiélă sémĕnă amintirea unei nespusŭ de frumóse dile, a acelei dile strălucite, în care o comunitate de milióne de suflete a fostŭ ridicată din nóptea întunecósă a necredinţei către înălţimile mai luminóse ale creştinismului.

Conduita mea faţă cu sistemulŭ politicŭ, care domnesce de presentŭ în regatulŭ Croaţia-Slavonia, celŭ mai credinciosŭ alŭ augustei coróne a dinastiei habsburgice, nu se póte numì nicĭ antidinastică, nicĭ nepatriotică. De imputarea din urmă trebue se mĕ scutéscă iubirea ferbinte, care totdéuna am arĕtat'o scumpei mele naţiunĭ croate şi care în numĕróse casurĭ amŭ dovedit'o prin fapte. (Aicĭ amintesce episcopulŭ activitatea sa pentru binele diecesanilorŭ sĕi, cu deosebire întemeierea catedralei din Diakovar şi a universităţii din Agramŭ). Sfinte Părinte! Susţinĕtorii regimului actualŭ din Austria şi prin urmare şi ai Tronnlui mĭ-au trimisŭ cu ocasiunea jubileului meu preoţescŭ, sĕrbatŭ în anulŭ acesta, o adresă de gratulare, a cărei cordialitate m'a mişcatŭ adêncŭ, ba m'a umplutŭ de mare bucuriă. Aceştĭ învĕţaţĭ şi luminaţĭ bărbaţĭ sigurŭ iubescu pe Impĕratulŭ lorŭ nu mai puţinŭ ca şi sfetnicii sĕi maghiarĭ. Idealulŭ politicŭ alŭ acestora este asuprirea totală a fraţilorŭ mei slavĭ, pentru ale cărorŭ drepturĭ eu nu pretindŭ altceva decâtŭ dreptate.

Eu nu sunt mulţumitŭ cu actualulŭ sistemŭ din patria mea; eu nu potŭ fi mulţumitŭ cu elŭ, pentru-că este unŭ sistemŭ de asuprire alŭ unei naţiunĭ marĭ şi libere pe pămêntulŭ propriu, atâtŭ de multŭ iubitŭ, cu credinţă susţinutŭ şi de multe-orĭ cu sângele scumpŭ alŭ fiilorŭ ţĕrii îngrăşatŭ. Dér eu ascundŭ mâhnirea mea între zidurile capelei mele şi nicĭ-odată n'am încercatŭ a o exprima de pe amvon. Nicĭ drepturile mele politice ca membru alŭ corporaţiunilorŭ legislative nu le esploatezŭ şi de mai múlte decenii nu iau în persónă parte la adunările acestora. Ce voescŭ aşadéră adversarii mei dela mine? Orĭ dóră trăescŭ prea multŭ pentru unii dintre ei, carĭ au pusŭ póte ochii pe unŭ succesorŭ alŭ meu, care cunósce idiomulŭ maghiarŭ?

Diakovar, în diua Sftului Mateiu, anulŭ Domnului 1888, alŭ XXXIX-lea alŭ sftului meu oficiu pastoralŭ.

**Iosifŭ George m. p.**
Episcopulŭ Bosniei şi alŭ Sirmiei.

## SCIRILE DILEI.

Prinţulŭ de corónă *Rudolf* avea sĕ soséscă, conformŭ programului, erĭ în 8 Octomvre a. c. în *Gurghiu*. Pentru arangiarea apartamentelorŭ au sositŭ cu câteva dile mai nainte mai mulţĭ funcţionarĭ ai curţii în Gurghiu. Contele Samuilŭ Teleki a pusŭ la disposiţiunea înalţilorŭ óspeţĭ două trăsurĭ cu câte patru cai. Pe timpulŭ petrecerii părechei princiare s'a stabilitŭ în Gurghiu unŭ oficiu de postă şi telegraficŭ.

*
* *

„Ellenzek“ scrie, că ministrulŭ *Tisza* a rĕmasŭ fermecatŭ de primirea ce-i s'a făcutŭ în *Viena* din partea împĕratului germanŭ *Wilhelm*. Despre politică n'au vorbitŭ împreună, ci Wilhelm l'a întrebatŭ pe Tisza numai despre starea lui privată. S'a bucuratŭ Wilhelm, când a auditŭ, că Tisza n'a căpĕtatŭ catarŭ când a fostŭ în Ostende, că şórecii n'au distrusŭ sĕmĕnăturile de tómnă din hotarulŭ Geszti (unde Tisza are domeniu). Mai vîrtosŭ, scrie „E.-k“, s'a bucuratŭ Wilhelm, când a auditŭ, că porcii lui Tisza au primitŭ la esposiţia de animale din Cluşŭ diplomă de laudă. La audulŭ acestei scirĭ, Wilhelm imediatŭ întinse lui Tisza marea cruce a ordinului „*Vulturulŭ negru*“. — Apoi sĕ mai dică cineva, că esposiţia de animale din Cluşŭ n'a avutŭ succese colosalĭ de marĭ? esclamă „E.-k“.

*
* *

Nĭ-se scrie, că d-lŭ *Alexandru Belle*, fostŭ proto-pretore alŭ cercului Branŭ, despre care scimŭ că a fostŭ transferatŭ în cerculŭ Şerpenĭ, — s'a strămutatŭ în noulŭ sĕu cercŭ Vinerĭ în 5 l. c. In călĕtoria sa, trecêndŭ prin Tohanulŭ vechiu, fŭ întîmpinatŭ de locuitorii acestei comune, carĭ îlŭ petrecură până la hotarulŭ noului sĕu cercŭ, unde d-lŭ studentŭ de technică *Octavianŭ Popŭ* l'a salutatŭ de adio prin o cuvêntare potrivită şi apoi s'au despărţitŭ între numeróse urărĭ de „sĕ trăéscă“, rostite la adresa d-lui protopretore Al. Belle.

*
* *

Diarele ungurescĭ s'au scandalisatŭ fórte multŭ în urma următórei scirĭ, ce se comunică din Zalakopany, în Ungaria: Secretarulŭ ministerialŭ de finanţe *Szücs Karoly*, care este totodată şi locţiitorŭ de inspectorŭ de dare în comitatulŭ Zala, făcŭ în calitatea acésta o călĕtoriă prin comitatulŭ sĕu. Intrândŭ elŭ în casa notarului de cercŭ Lendvay Jozsef din Zalakopany, şi vĕdêndŭ acolo portretulŭ lui Kosuth atêrnatŭ pe părete, a datŭ ordinŭ notarului, ca imediatŭ sĕ ia josŭ portretulŭ de pe părete, căcĭ la casŭ contrarŭ îlŭ va trage la aspră rĕspundere. Notarulŭ întrebà: dér décă ar atêrna pe părete portretulŭ lui Deak Ferencz, pe care ca şi pe Kosuth îlŭ adoréză totŭ cetăţenulŭ patriei, ar trebui sĕ-lŭ delăture şi pe acela? — Da, dise Szücs, pentru că şi acela a fostŭ numai unŭ omŭ politicŭ, ér nu „ministru“ sĕu „altŭ“ bărbatŭ de statŭ. — Casulŭ acesta, dice „E.-k“, a produsŭ mare sensaţiune în provinciă, unde se facŭ viue comentărĭ asupra „procedurei nepatriotice şi brutale“ a inspectorelui de dare suplentŭ Szücs Karoly.

*
* *

D-lŭ *Ioanŭ Ciprea*, studentŭ gimnasialŭ, ne rógă sĕ esprimămŭ din partea d-sale sinceră mulţumită tuturorŭ colegilorŭ sĕi studenţĭ, precum şi altorŭ d-nĭ carĭ, în lipsa mijlócelorŭ întreţinerei sale la studiu, au binevoitŭ a-i da mână de ajutorŭ.

*
* *

In 18 Sept. 1888, membrii Societăţi de lectură „*Andreiu Şaguna*“ din *Sibiiu*, adunaţĭ în sala cea mare a seminarului în o şedinţă presidiată de D-lŭ profesorŭ seminarialŭ Ioanŭ Popescu, s'a constituitŭ pentru anulŭ scol. 1888/9. Constituirea s'a făcutŭ în modulŭ următorŭ: De preşedinte a fostŭ proclamatŭ D-lŭ profesorŭ seminarialŭ Ioanŭ Crişanŭ, vicepreşedinte alŭ societăţii şi preşedinte alŭ comitetului s'a alesŭ Demetriu Goia clericŭ c. III., redactorŭ alŭ foiei societăţii Nicolae Cărpinişanŭ clericŭ c. III., notarŭ alŭ corespondenţelorŭ şi archivarŭ Davidŭ Popŭ clericŭ c. III., notarŭ alŭ şedinţelorŭ Ioanŭ, Stoia clericŭ c. II., bibliotecarŭ Dionisie Juga clericŭ c. II.; vicebibliotecarŭ Ioanŭ Paulŭ pedag. c. I., Ilie Dobrota de cassarŭ, clericŭ c. I. şi controlorŭ Ioanŭ Orĕştianŭ clericŭ c. III.; — ér de membrii în comitetŭ: George Enescu şi Alemanŭ Galea clericĭ c. III., Petru Niculescu şi Petru Popovicĭ clericĭ c. II., Cornelui Perşenarŭ şi Emilŭ Versea clericĭ c. I., Iuliu Piticŭ pedag. c. III. şi Ioanŭ Rechiţeanŭ pedag. c. II.

După alegere, presidiulŭ, prin o cuvêntare căldurósă, accentuândŭ scopulŭ ce-lŭ urmăresce societatea, dă unele inviaţiunĭ în ceea-ce privesce modulŭ de a procede în societate, în specialŭ o îndémnă la parlamentarismŭ. In fine, după-ce desfăşură ideile arĕtate, doresce ca societatea sĕ trăiéscă în iubire, frăţietate şi mulţumire.

## DIN COMITATE.

Adunarea generală de tómnă a comitatului *Mureşŭ-Turda* s'a ţinutŭ în 5 Octomvre în Têrgulŭ-Murĕşului. In acéstă adunare s'a votatŭ unŭ aruncŭ de dare de 3% pentru fondulŭ de pensiune alŭ funcţionarilorŭ şi pentru fondulŭ bolnavilorŭ. Pănă acum arunculŭ de dare sub rubrica acésta a fosŭ numai de 1%. S'a stabilitŭ lista celorŭ cu contribuţiă mai mare în comitatŭ.

*

Restanţele de dare în *Comitatulŭ Cojocnei* au fostŭ cu finea lui Septemvre:

---

prin stîrpirea familiei domnitóre se póte sigila, nu fŭ mulţămitŭ cu modulŭ cum se resolvase cestiunea, fiindcă nu corespundea intenţiunilorŭ sale. Dér de-o-parte nu voia sĕ rupă nicĭ capitulaţiunea, pe care se depusese jurămêntŭ, de altă parte nicĭ maximei sale nu voia sĕ deviiă necredinciosŭ, şi aşa sĕptĕmânĭ întregĭ îşĭ frămênta creerii, dealtmintrelea atâtŭ de invenţioşĭ, ca sĕ afle o eşire din acéstă dilemă.

Şĭ-aduse aminte în cele din urmă, că în suita sa militară se află unŭ scriitorŭ învĕţatŭ şi poetŭ, unŭ Pers, cu numele Rasim Hogia, care îlŭ însoţia, ca istoriografŭ alŭ imperiului, în espediţiunile sale rĕsboinice. Rasim fŭ decĭ însărcinatŭ de Mohamedŭ se compună o *fetva* (decret), care sĕ declare nevalabilă capitulaţiunea cu regele bosniacŭ. Invĕţatulŭ fŭ gata sĕ 'ndeplinéscă acésta, compuse decretulŭ, şi când Sultanulŭ îlŭ întrebà: „Avé-vei şi curagiulŭ sĕ'i înfăţişedĭ acestŭ decretŭ?“ rĕspunse Rasim: „Nu numai sĕ 'lŭ înfăţişezŭ, ci sĕ şi esecutŭ cu mâna mea sentinţa de mórte cu necredinciosulŭ rege.“

Atuncĭ Sultanulŭ cità înaintea sa pe regele Tomacevicĭ care, presimţindŭ că n'are sĕ fiă bine, apărù ţinêndŭ documentulŭ capitulaţiunei în mânile sale, care erau legate în lanţurĭ. Mohamedŭ făcŭ unŭ semnŭ şi cortulŭ sĕu fŭ prefăcutŭ în locŭ de execuţiune. Rasim Hogia apărŭ ca călău cu o secure scânteiătóre.

Istoriografulŭ şi poetulŭ, omŭ de 64 pe anĭ, îşĭ îndeplinì noua sa funcţiune de călău cu atâtŭ de crudă dibăciă, încâtŭ cu o sigură lovitură descăpaţinà pe regele bosniacŭ şi capulŭ se rostogolì la piciórele cuceritorului. Acestŭ actŭ sângerosŭ, îndeplinitŭ cu celŭ din urmă domnitorŭ creştinŭ alŭ Bosniei, s'a sĕvêrşitŭ în 20 Iunie 1453.

In aceeaşĭ di, dér cu 455 de anĭ mai târdiu, fŭ deschisŭ sicriulŭ celŭ greu înaintea viitorului domnitorŭ alŭ Bosniei, şi scheletulŭ regelui Tomacevicĭ, ucisŭ prin călcarea tractatului, fŭ scosŭ la lumină şi înmormântatŭ apoi din nou în pămêntulŭ Bosniei liberate de stăpânirea turcéscă.

449,393 fl. 10 cr. dare directă şi 41,275 fl. 31 cr. dare militară.

*

In *adunarea ordinară de tómnă* a comitatului *Albei de josŭ*, ce s'a ţinutŭ la 5 Octomvre în Aiudŭ, s'a votatŭ bugetulŭ cheltuelilorŭ pentru anulŭ viitorŭ, 1889, în sumă de 58,800 fl. Bugetulŭ e mai mare ca în anii de mai 'nainte fiindcă s'a urcatŭ léfa medicilorŭ cercualĭ cu câte 50 fl. Din suma totală a bugetului suntŭ destinaţĭ 41,200 fl. pentru salariele funcţionarilorŭ; 10,520 fl. pentru diurnele funcţionarilorŭ; 3300 fl. simbriile servitorilorŭ şi pentru alte ajutóre ale sorvitorilor încă 810 fl. Spese de cancelariă 1760 fl.; spese de drumŭ 300 fl. etc. Pentru fondulŭ de pensiune alŭ comitatului s'a votatŭ 1% dare, oraşele însĕ vorŭ plăti numai ½ %. Mai amintimŭ, că în adunarea acestui comitatŭ locuitŭ de Românĭ s'a cetitŭ, după cum 'i se scrie lui „Kolozsvar“, şi unŭ *raportŭ despre activitatea de 2 anĭ a „Kulturegylet“-ului.* Adunarea cu bucuriă a luatŭ la cunoscinţă acestŭ raportŭ. — Amŭ dori sĕ scimŭ, cum se face, că „patrioţii“ îşĭ jócă mendrele atâtŭ de liberĭ şi negenaţĭ în adunările comitatense? Nu iau parte şi Românĭ la aceste adunărĭ şi pentru ce nu iau?

## Intêmplărĭ diferite.

**Sinuciderea duorŭ amicĭ.** Foile din Viena publică sub titlulŭ acesta următórele cu data de 4 Octomvre: Mulţĭ trecĕtorĭ printr'una din stradele principale din Dornbach (lângă Viena) asistară adĭ la 6 óre séra la o scenă tragică. Doi tinerĭ, carĭ se preumblau pe acea stradă, scóseră deodată câte unŭ revolverŭ din buzunarŭ şi traseră fiă-care câte unŭ focŭ asupraşĭ; loviţĭ de mórte ei căḑură josŭ şi medicii, carĭ fură aduşĭ în grabă îi aflară deja morţĭ. Cei doi tinerĭ suntŭ, absolventulŭ şcólei comerciale din Sibiiu Fridericŭ *Kraus*, de 14 anĭ, şi studentulŭ de farmaciă Carolŭ *Kenst* Giertan în Transilvania. Tinerii locuiau la o spălătorésă în „casa roşiă“ din Viena. Amêndoi suntŭ fiii unorŭ părinţĭ onorabilĭ, Kraus fiulŭ unui brutarŭ vĕḑutŭ şi Kenst fiulŭ primarului din satulŭ sĕu natalŭ. Celŭ dintâiu venise la Viena în Octomvre anulŭ trecutŭ şi-şĭ depusese esamenele la unŭ institutŭ comercialŭ din Viena cu bunŭ succesŭ. Kenst însĕ fiindŭ uşorŭ de minte nu făcea nicĭ unŭ progresŭ în studii şi totŭ timpulŭ şi-lŭ petrecea dedicându-se plăcerilorŭ. Elŭ atrase la sine şi pe amiculŭ sĕu şi amêndoi petreceau nopţile în plăcerĭ şi petrecerĭ. Krauss era aşa de multŭ ataşatŭ de amiculŭ sĕu, încâtŭ n'au vrutŭ sĕ mérgă acasă nicĭ în vacanţe ca se pótă fi cu elŭ împreună. E naturalŭ, că cu 50—60 fl. ce avea pe lună n'a putut'o duce multŭ, cu tóte acestea micele datorii ce le făcură suntŭ plătite. Trebue sĕ se admită dér, că o uşurinţă grozavă iau îndemnatŭ la demisiunea de a-şĭ lua viéţa, după ce nu-şĭ puteau petrece după pofta inimei. Planulŭ trebue că a venitŭ dela Kenst, care era sangvinicŭ şi era şi indispusŭ din causă că nu lucrase şi nu studiase nimicŭ. Către o femeiă, care locuia într'o casă cu ei, elŭ s'a esprimatŭ cu două ḑile înainte de sinucidere cu cuvintele: „Decă privesce omulŭ viéţa mai de aprópe, apoi lucrulŭ celŭ mai cu minte este, sĕ-şĭ cumpere unŭ revolverŭ şi sĕ se împusce.“ In 4 diminéţa i-a sositŭ de acasă o scrisóre cu banĭ, din carĭ Kenst a cumpĕratŭ revolverele cu carĭ s'au împuşcatŭ amêndoi amicii.

**Osindirea la mórte a ucigaşului Szimicĭ.** Vinerĭ dimineţa, la órele 7, 'i s'a cetitŭ lui Simics în arestulŭ din Budapesta sentinţa curiei r. şi aprobarea acestei sentinţe din partea monarchului. In sensulŭ acestei sentinţe, acusatulŭ Szimics din Triestŭ a fostŭ condamnatŭ la mórte pentru omorŭ, jăfuire şi furtŭ.

In diminéţa ḑilei de mai susŭ Szimics fù liberatŭ din lanţurĭ şi dusŭ în sala de pertractare unde 'i se cetì sentinţa prin notarulŭ de tribunalŭ. La întrebarea preşedintelui, décă a înţeles ce 'i s'a cetitŭ, Szimics rĕspunse că a înţelesŭ. După acésta preşedintele cetì aprobarea sentinţei din partea Majestăţii Sale şi prin o scurtă vorbire 'i împărtăşì, că esecutarea la mórte se va sĕvêrşi în diminéţa ḑilei următóre la órele 7. Szimics ascultă liniştitŭ cuvintele preşedintelui, mulţămì pentru ele şi fù apoi dus din sală éràşĭ în arestŭ. Sâmbăta trecută Simics fù spânḑuratŭ prin gâdele Kozarek. Câte-va ḑile înainte de condamnare, o soră a condamnatului ceru-se audienţă la Majestatea Sa; 'i s'a denegatŭ însĕ audienţa, rĕspunḑêndu-'i-se că hotărîrea e deja luată.

## Corespondinţa „Gazetei Transilvaniei“.

**Din nordulŭ Transilvaniei,** 2 Oct. n. 1888

*Sânţire de biserică.* Voiescŭ sĕ vorbescŭ despre sânţirea bisericei gr. cat. din Cuzdrióra, comună mixtă de 1000 suflete românĭ, unde au fostŭ 62 colonĭ urbarialĭ înainte de 1848, şi e prima comună pe linia dela Deşiu spre Bistriţa.

Era în anulŭ 1862, când d-lŭ Gavrilŭ Manu, judecătorŭ primarŭ la comitatŭ, ca curatorŭ supremŭ, mĕ ia lângă sine, mergemŭ în Cuzdrióra, unde vine protopopulŭ de odinióră din Reteagŭ Trifanŭ Mureşianu, preotŭ era atuncĭ Nicolae Cherebeţiu. Aci în casă la Ion Batinaşiu, curatorŭ primarŭ, facemŭ contractŭ cu zidarulŭ Grigorie Moldovanŭ, românŭ bunŭ, pe care inginerulŭ Carolŭ Göllner din Ocna Deşiului avea sĕ-lŭ supravegheze, — ca sĕ zidéscă o biserică de piatră, ceea ce până în 1867 o-a şi edificatŭ zidarulŭ Grigore Moldovanŭ din Gherla, tatălŭ renegatului profesorŭ de universitate Moldovan Gergely. Biserica s'a ridicatŭ în mijloculŭ satului pe unŭ locŭ mai ridicatŭ, avêndŭ 15 orgii lungime, 6 lăţime, este înaltă de 4 orgii şi 4 urme etc.

La edificarea bisericei poporulŭ a datŭ peatră şi nisipŭ, apoi ḑilerĭ şi banĭ în sumă de 5669 fl. v. a.

Turnulŭ s'a ridicatŭ numai în anulŭ trecutŭ 1887, prin măeştrii românĭ Ioan Cristea, Maftei Popŭ şi Ioanŭ Corai din Cornenĭ pentru 1500 fl. v. a. Pe zidulŭ turnului e însemnatŭ anulŭ şi numele demnului preotŭ d. *Ioanŭ Goronŭ*, care servesce acolo de 14 anĭ, fiindŭ curator primarŭ George Ciobăneanŭ, docente Vasile Manastorianu şi Gavrilă Ilieşŭ, carĭ asemenea multŭ s'au ostenitŭ. Aceştia cu ceilalţĭ curatorĭ formézā comitetulŭ bisericescŭ fiindŭ jude comunalŭ Gavrilŭ Micanŭ. Internulŭ acestei bisericĭ pompóse e provĕḑutŭ cu unŭ truntariu strălucitŭ, ce constă din 24 icóne în cadre aurite, pictate de canoniculŭ rĕposatŭ Michailŭ Şerbanŭ pentru 650 fl. v. a. în rêndulŭ deasupra cărora e scris: „Mărire întru cei de susŭ lui Dumneḑeu şi pe pămêntŭ pace între ómenĭ bunăvoire:

A contribuitŭ *Ilie Mezei*, fĕtulŭ, 50 fl. şi a făcutŭ unŭ clopotŭ cu 134 fl. D-lŭ telegrafistŭ, născutŭ acolo, *Ioanŭ Popŭ* din Budapesta, a donatŭ unŭ potirŭ în preţŭ de 50 fl. — şi D. Alexa Bogdanŭ din Deşŭ, născutŭ éràşĭ acolo, a datŭ peatra de clădire a turnului, care o-a vecturatŭ poporulŭ, în preţŭ de 15 fl. şi a făcutŭ crucea din turnŭ cu 25 fl.

A costatŭ déră acéstă frumósă biserică pe bravulŭ poporŭ din Cuzdriorav 8031 fl., afară de materialulŭ şi lucrulŭ prestatŭ, — care, încă calculându-se, se póte evalua preţiulŭ bisericei acesteia, ce este decorulŭ ţinutului, cam la 12.000 fl. v. a.

Pentru sânţirea bisericei acesteia comitetulŭ parochialŭ a învitatŭ pe Il. Sa Dlŭ Episcopŭ dela Gherla, care împedecatŭ de morbŭ, n'a pututŭ veni; a trimisŭ însĕ pe d-lŭ canonicŭ Vasile Popŭ, care însoţitŭ de d-lŭ notarŭ consistorialŭ Lazarŭ Huza, împreună cu protopopulŭ tractului, veteranulŭ Vasile Casa dela Cheseiu, preotulŭ localŭ şi tot-odată demnulŭ notariu tractualŭ Ioanŭ Goronu, D-nii preoţĭ Vasile Cherebeţiu dela Vadŭ; Alexa Nemeşŭ dela Capalne; Ambrosiu Popŭ din Reteagŭ, Petru Cherebeţiu din Cascău, Ilie Centea din Chiuescĭ, Ioanŭ Olteanŭ din Suciurĭ, Michailŭ Cherebeţiu din Bogata rom., Antoniu Nemeşiu din Giroltŭ, Constantinŭ Iuga din Negrilescĭ, Teodorŭ Farcaşiu din Canciu, Augustinŭ Budu din Strâmbulŭ, Ştefanŭ Rebreanu din Mica şi Teodorŭ Vaida din Gârbĕu, în 30 Septemvre 1888 a sânţitŭ biserica. La prânḑulŭ comunŭ au luatŭ parte mai mulţĭ inşĭ şi s'au rostitŭ diferite toaste. Séra a urmatŭ petrecere cu jocŭ, alŭ cărei preţŭ de întrare a fostŭ 60 cr. Au suprasolvitŭ cu ocasiunea acésta d-nii Alexandru Chesteşiu 3 fl, George Gradovicĭ 40 cr. şi Petru Mureşianu 50 cr. Amintescŭ, că între dame dómna preuteasă Victoria Farcaşiu dela Canciu s'a presentatŭ în costumŭ naţionalŭ.

Nu voiu lăsa neamintitŭ, că cu ocasiunea sânţirei acestei bisericĭ, comitetulŭ parochialŭ a spesatŭ 186 fl., dintre carĭ s'au reîntorsŭ (din oferte, pomenirĭ, dela banchetŭ şi dela venitulŭ petrecerei) cu totulŭ 133 fl., va sĕ ḑică a rĕmasŭ deficitŭ 53 fl. D-nii preoţĭ Constantinŭ Juga şi Ioanŭ Olteanŭ au abḑisŭ de competenţa de câte 2 fl., ce lĭ-se cuvenea pentru serviciu, în favorulŭ bisericei.

Dlŭ preotŭ I. Goron s'a îngrijitŭ nu nu mai de biserică, ci şi de şcólă, care constă din 3 încăperĭ şi o cămară; salarulŭ învĕţătorescŭ e de 172 fl. Invĕţătorulŭ, dlŭ Vasile Manastorianŭ, corespunde pe deplinŭ oficiului sĕu şi ţine corŭ regulatŭ în biserică cu elevii.

Onóre poporului şi conducĕtorului preotŭ din Cuzdrióra pentru completarea paladiului religiosŭ, care póte servi de esemplu imitatorŭ şi altorŭ comune în asemenĭ orĭ şi mai favoritóre condiţiunĭ.

**Şireganulŭ.**

## Literatură.

**Gazeta Sătenului,** revistă ilustrată, apare în Rîmniculŭ săratŭ la 5 şi 20 a fiă-cărei lunĭ şi costă pe anŭ 10 lei, pentru Transilvania 5 fl. Directorŭ-fundatorŭ şi proprietarŭ: *C. Datculescu.* — Sumarulŭ Nr. 16 dela 20 Septemvrie: Rĕspunsŭ lui Kocsis Pál: Dacoromânulŭ. — Viermele solitarŭ. — Teniele séu Panglicele. — Ce credemŭ noi asupra Tenielorŭ găsite în intestinele pescilorŭ dela Balta-Albă: C C. B. — Mediculŭ practicŭ; Despre locuinţă (urmare), despre muncă şi odihnă, leneşulŭ: Unŭ amicŭ alŭ poporului. — Perióda electorală şi colegiulŭ alŭ III-lea: X. — Florĭ sĕlbatece din Româniă (urmare), Clemetis integrifolia. Gentian lutea, Gypsophila elegans alba: C. C. D. — Para Generalŭ Tottleben: C. — Benicasa séu Dovleculŭ de céră: C. — Lobelia erinus stricta multiflora: Unŭ amatorŭ de florĭ. — Culai Fĕtŭ-Frumosŭ, (urmare): N. A. Bogdanŭ. — Zadarnicŭ....: U. Cariadi. — Din localitate: X. — Din ţéră: X. — Buletinŭ comercialŭ. — Miscelanea: Unŭ economŭ românŭ. — Se mai află pe lângă acestea mai multe plante representate prin gravurĭ negre şi gravurĭ colorate elegante. Toţĭ câţĭ primescŭ „Gazeta Sătenului“ au primitŭ împreună cu acestŭ numĕrŭ şi 2 planşe trase pe acelaşŭ cartonŭ. Ambele subiecte representă 2 alegorii frumóse şi în mai multe colorĭ, anume: Tómna — Septemvrie. Toţĭ abonaţii de până acum au primitŭ gratuitŭ împreună cu acestŭ numĕrŭ şi o carte de medicină poporală asupra *Anginei difterice*, scrisă de d-lŭ Dr. *Valeriu Gh. Negrescu.*

*

**Amiculŭ Familiei,** ḑiarŭ beletristicŭ şi enciclopedicŭ literarŭ, cu ilustraţiunĭ. Anulŭ XII. Apare în Gherla la 1 şi 15 a fiă-cărei lunĭ şi costă pe anŭ 4 fl, pe ½ anŭ 2 fl.; pentru România 10 francĭ pe anŭ. Proprietarŭ, Redactorŭ şi Editorŭ *Nicolau F. Negruţŭ.* — *Nr. 19* dela 1 Octomvre cuprinde: Cugetărĭ despre valórea şi desvoltarea caracterului, de Dr. Gregoriu Silaşi; Unŭ Don Juan, novelă, (fine), de Jos. Popescu; Eu am visatŭ, poesiă, de I. T.; Judeţulŭ, românŭ istoricŭ, de Th. Alexi; In natura liberă (ilustraţiune); Bunica şi nepoţelulŭ, prelucrată de G. Simu; Tréba gustului (ilustraţiune); Diverse; Glume etc.

*Nr. 20* dela 15 Octomvre: Judeţulŭ; Lângă légănulŭ primului născutŭ (ilustraţiune); Eu îţĭ iertŭ; Eŭ şi frumseţia; Unŭ Epitafŭ (poesii); Mătuşa bună; Crescerea copiilorŭ în familiă după cerinţele scólei, de Ionŭ Dariu; Diverse (sub rubrica acésta se cuprindŭ o mulţime de scirĭ interesante); Glume etc.

## SCIRĬ TELEGRAFICE.

**Sibiiu,** 9 Octomvre. Protocolulŭ privitorŭ la lucrările esecutate pentru stabilirea graniţei între Austro-Ungaria şi România e probabilŭ că se va subscrie de comisiunile, care'şĭ ţinŭ acumŭ şedinţele aci, la 20 Octomvre.

**Agram,** 9 Octomvre. Episcopulŭ Strossmayer a adresatŭ în adevĕrŭ o scrisóre de justificare către Papa încă înainte de evenimentele din Belovar, e încă pe jumătate mai cuprinḑĕtóre decâtŭ falsificarea publicată de „Kölnische Zeitung“ şi nu conţine nimicŭ despre catolicisarea Rusiei nicĭ invective contra guvernului ungarŭ.

**Viena,** 9 Octomvre. Herbert Bismark a sositŭ aḑĭ-diminéţă şi visitéză pe nunţiulŭ Galimberti.

**Bruxela,** 9 Octomvre. Maiorulŭ Hordister, unulŭ din cei mai distinşĭ funcţionarĭ ai statului Congo, anunţă perirea complectă a espediţiunei lui Stanley şi mórtea probabilă a acestuia.

## DIVERSE.

**O trăsură cuirasată.** D. Wolhgemuth, din New-York, a construitŭ o trăsură cuirasată pe care o póte trage unŭ calŭ; într'ênsa se va pune unŭ soldatŭ care, după ce 'şĭ-a trimisŭ calulŭ înapoi, manevréză o mitraliósă trăgêndŭ cu cartuşe de dinamită, cu ajutorulŭ căreia póte, ḑice inventatorulŭ, se sfăşiă unŭ batalionŭ în câte-va minute. Ca particularitate originală adăogămŭ, că d. Wohlgemuth a declaratŭ, că nu va ceda invenţiunea sa unei Monarchii, ci numai unei Republice.

### Cursulŭ pieţei Braşovŭ

din 9 Octomvre st. n. 1888.

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Bancnote românescĭ | Cump. | 9.28 | Vend. | 9.31 |
| Argintŭ românescŭ . | „ | 9.20 | „ | 9.25 |
| Napoleon-d'orĭ . . . | „ | 9.62 | „ | 9.65 |
| Lire turcescĭ . . . | „ | 10.85 | „ | 10.90 |
| Imperialĭ . . . . . | „ | 9.85 | „ | 9.90 |
| Galbinĭ . . . . . . | „ | 5.70 | „ | 5.74 |
| Scris. fonc. „Albina“ 6% | „ | 101.— | „ | —.— |
| „ „ „ 5% | „ | 98.— | „ | 98.50 |
| Ruble rusescĭ . . . | „ | 126.— | „ | 128.— |
| Discontulŭ . . . . | 6½—8% pe anŭ. | | | |

### Cursulŭ la bursa de Viena

din 8 Octomvre st. n. 1888.

| | |
|---|---|
| Renta de aurŭ 4% . . . . . . . . | 99,25 |
| Renta de hârtiă 5% . . . . . . . . | 89.80 |
| Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare . | 146.50 |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) . . | 97.80 |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) . . | —.— |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) . . | 112.50 |
| Bonurĭ rurale ungare . . . . . . | 104.50 |
| Bonurĭ cu clasa de sortare . . . . | 104.50 |
| Bonurĭ rurale Banatŭ-Timişŭ . . . | 104.50 |
| Bonurĭ cu cl. de sortare . . . . . | 104.50 |
| Bonurĭ rurale transilvane . . . . . | 104.50 |
| Bonurĭ croato-slavone . . . . . . | 104.— |
| Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ . . . . . . . . . | 99.75 |
| Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ | 130.70 |
| Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului . . . . . . . . . | 123.— |
| Renta de hârtiă austriacă . . . . | 81.— |
| Renta de argintŭ austriacă . . . . | 82.05 |
| Renta de aurŭ austriacă . . . . . | 110.10 |
| Losurĭ din 1860 . . . . . . . . | 140.50 |
| Acţiunile băncei austro-ungare . . . | 877.— |
| Acţiunile băncei de creditŭ ungar. . | 298.50 |
| Acţiunile băncei de creditŭ austr . . | 305.30 |
| Galbenĭ împĕrătescĭ . . . . . . . | 5.76 |
| Napoleon-d'orĭ . . . . . . . . . | 9.64½ |
| Mărcĭ 100 împ. germane . . . . . | 59.62½ |
| Londra 10 Livres sterlinge . . . . | 122.20 |



Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ:
**Dr. Aurel Mureşianu.**

„ALBINA“ institutŭ de creditŭ și de economii în Sibiiu.

# A opta tragere la sorțĭ publică

a scrisurilorŭ fonciare de 6% ale **Institutului de creditŭ și de economii „Albina“** a urmatŭ **în 1 Octomvrie 1888** în presența Domnului notarŭ reg. publicŭ Dn. **Gábor Zagoni** și a doi membrii ai comitetului de supraveghiare alŭ institutului. S'au trasŭ, în valórea totală **de fl. 55.600** următorii numerĭ:

**à fl. 100:** Nr. 18, 30, 50, 64, 91, 112, 117, 170, 200, 227, 273, 304. 318, 339, 357, 360, 378, 381, 413, 458, 469, 481, 504, 522, 528, 539, 579, 597, 616, 624, 641, 723, 726, 740, 742, 831, 832, 838, 848, 851, 854, 862, 869, 880, 883, 885, 896, 930, 932, 987, 1000, 1017, 1019, 1020, 1033, 1036, 1050, 1071, 1147, 1162, 1167.

**à fl. 500:** Nr. 7, 12, 18, 46, 62, 79, 88, 98, 114, 121, 133, 191, 194, 237, 250, 252, 265, 290, 335, 358, 359, 368, 378, 398, 435, 452, 456, 479, 495, 515, 529.

**à fl. 1000:** Nr. 1, 52, 92, 93, 105, 131, 153, 155, 181, 225, 248, 253, 263, 308, 325, 345, 349, 376, 391, 396, 409, 416, 451, 477, 507, 511, 548, 595, 608, 624, 648, 666, 693, 719.

Cu începere dela **1 Aprilie 1889** aceste scrisurĭ fonciare se rĕscumpĕră la **cassa institutului în Sibiiu,** la **Filiala sa în Brașovŭ** și la **„Banca comercială ungară pestană“** în întréga valóre nominală împreună cu interesele curente; aceleașĭ sĕ rĕscumpĕră și mai 'nainte orĭ-când prin escomptare, séu se potŭ schimba cu alte scrisurĭ fonciare după cursulŭ ḑilei.

Cu **1 Aprilie 1889** încétă interesele lorŭ mai departe și cuponii de interese scăḑĕtorĭ mai târḑiu, décă la presentarea scrisurilorŭ fonciare lipsescŭ, se subtragŭ din suma acestuia.

Din scrisurile fonciare eșite la sorțĭ la tragerile de mai 'nainte nu s'au presentatŭ încă pentru rĕscumpĕrare următórele:

**à fl. 100:** Nr. 128, 283, 286, 317, 379, 427, 544, 548, 657, 661, 666, 672, 711, 714, 771, 781, 803, 814, 1054.

**à fl. 1000:** Nr. 111, 307.

Sibiiu, în 1 Octomvrie 1888. **Direcțiunea.**

Rugăm pe d-nii abonați ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fâșia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Nru. 10,002—1888. 29 M. 3—1

## PUBLICAȚIUNE.

Se aduce prin acésta la cunoscința publică, cumcă se vorŭ da în arendă josŭ însemnatele arăturĭ, parțelele de pășunatŭ, pășiunile de munte în fostulŭ Dominiu, aparținĕtóre comunei Brașovŭ, asemenea pămênturile aflătóre pe teritoriulŭ orășenescŭ, pe cale de licitațiune verbală și înscrisŭ pe lângă ulterióra aprobare din partea representanței comunale, conformŭ condițiunilorŭ aflătóre la oficiulŭ economicŭ orășenescŭ în órele de cancelariă, în Brașovŭ, pe timpulŭ de 6 anĭ, adecă dela luna Septemvrie 1888 până în luna Octomvrie 31 1894 oferenților.

Licitațiunea și ofertarea se ține *Joi în 18 Octomvrie a. c. la 8 óre antemeridiane în sala de ședințe în casa sfatului.*

Fiăcare licitantŭ are a depune, înainte de a i se da voiă la oferirea verbală, unŭ vadiu de 10% din prețulŭ de strigare, în mânile comisiunii de licitare. Ofertele scrise, care se vorŭ deschide după licitațiunea verbală, au sĕ se predea închise, provĕḑute cu denumirea acelui obiectŭ pentru care se oferéză, celŭ mai târḑiu până în *17 Octomvrie a. c. la órele 6 postmeridiane,* dirigentului oficiului economicŭ E. Hintz.

In ofertele, provĕḑute cu 50 cr. timbru, este neapĕratŭ de lipsă sĕ fiă conținută întocmai acea denumire a obiectului pe care se oferéză, asemenea sĕ conțină și prețulŭ oferitŭ pe arendă anuală, esprimatŭ în cifre câtŭ și în litere, totdeodată și declararea, că oferentulŭ cunósce condițiunile de arendare și licitațiune în totŭ cuprinsulŭ lorŭ și se supune acelora. Asemenea are ofertulŭ sĕ conțină acludatŭ unŭ vadiu de 10% din suma oferită de arendă.

Arendatorulŭ este obligatŭ sĕ depună o cauțiune egală cu prețulŭ de arendă pe unŭ anŭ, și décă arenda anuală trece peste 50 fl. este obligatŭ pentru facerea contractului de arendare în forma unui documentŭ notarialŭ.

Obiectele de arendatŭ suntŭ următórele, adecă:

I.

**Pămênturĭ pe teritoriulŭ orășenescŭ.**

1. Livadea logofĕtului prețulŭ de strigare fl. 20
2. Pămênturile de fer mare și micŭ . . . „ „ „ „ 30
3. Livadia în lipias „ „ „ „ 40
4. Livadia în Tratzko „ „ „ „ 8
5. Așa numitulŭ părechea preotéscă . „ „ „ „ 15
6. Staffĕnulŭ mare și micŭ . . . . . . . . „ „ „ „ 35
7. 2 petece de pămênt în Staffĕnŭ și lângă Fântânióră. . . . „ „ „ „ 50
8. Livadea vitelorŭ în Timișulŭ de susŭ . „ „ „ „ 5
9. Pămêntŭ comunalŭ pe partea de josŭ a scólei de înnotare „ „ „ „ 25
10. Partelele I și II în Tabĕra mică. . . . „ „ „ „ 70
11. 16 parțele în Rogóza mică . . . . . „ „ „ „ 100
12. Grădina lângă casarma „Lazareth“. „ „ „ „ 10
13. Pășunea Postovar și colțu Crucului fără pășune de păd. „ „ „ „ 100
14. O livadiă pe Predél „ „ „ „ 30

II

**Arăturĭ și liveḑĭ în fostulŭ Dominiu.**

1. Arăturĭ și livedĭ în Apața . . . . . . . . prețulŭ de strigare fl. 150
2. Arăturĭ și livedĭ în Zĕrnescĭ . . . . . . „ „ „ „ 170
3. Arăturĭ și livedĭ în Vlădenĭ. . . . . . . „ „ „ „ 140

III.

**Pășiunĭ de munte Allodiale în Branŭ și Zĕrneștĭ.**

1. Pășiunile de munte „Tamas“ în Zêrneșcĭ afară de pășiunea de pădure . prețulŭ de strigare fl. 60
2. Pășiunea de munte Clobucetŭ . . . . . „ „ „ „ 200

Brașovŭ, 1888 Octomvrie 2.

**Magistratulŭ orășenescŭ.**



Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ.